

Tomatgartner tjener gress,
melder Aftenbladet.
Sommeren er tiden for agurknytt.

Statfjord-feltet Norges pengemaskin

De skulle gått av med pensjon nå, de gamle betongplattformene. Men de står stødigere enn noensinne. Statfjord har foreløpig fått forlenget liv til 2031.

Tidenes industrisuksess?

DET HAR VÆRT en jubelsommer for utbyggere på den norske kontinentalsokkelen. Ekofiskhotellet og Gudrun-plattformen topper seierspallen. I begeistringen er det lett å glemme Yme-overskridelser.

Gudrun holdt tidsskjemaet, ble to milliarder kroner billigere enn planlagt og skal utvinne olje og gass fra et felt vi har kjent til i nesten 40 år, men det er først nå det er blitt lønnsomt å utvinne.

SAMTIDIG STÅR det noen gamle pengemaskiner fra 70- og 80-tallet ute på feltene og tyner ut olje og gass som aldri før. De gamle betongplattformene er sannsynligvis noen av norsk industris aller største suksesser.

Gudrun er en moderne plattform. Det er egentlig ikke Statfjord B, og søstrene A og C.

Fra midten av 70-tallet ble den ene tre- og firbeinte betongkolossen etter den andre slept ut fra Gandsfjorden. De ble til Statfjord- og Gullfaksplattformer og etter hvert rekordhøye Troll A og slanke, enbeinte Draugen.

CONDEEP-ENE, som vi kalte dem, var landemerker i bybildet og utslepe-ner var like store begivenheter som skipsdåper på Rosenberg på 50-tallet.

Det lages ikke slike betongplattformer lenger (vel, det fins eksempler i andre deler av verden). De massive betongplattformene var underverker av sin tid og skulle etter planen ha avsluttet sitt virke på disse tider.

Arkitektfirmaet Helen og Hard tegnet allerede i 2004 avdankete betongplattformer inn som brufundamenter til en ny forbindelse over nettopp Gandsfjorden. Hvilken drøm som er lengst unna, bru over Gandsfjorden eller uvirksomme condeep-er, er ikke lenger lett å si.

JEG STOD PÅ DEKK på naboplattformen Statfjord A, da den enda større Statfjord B, ble manøvrert på plass for ganske nøyaktig 32 år siden. I sommer var jeg tilbake på feltet, nettopp på Statfjord B.

Det meste var tilsynelatende som før, men det var utenpå. Modul for modul er renovert og erstattet. Boreoperasjonene er automatisert og så seint som i forrige måned ble en helt ny hangar for det fast stasjonerte redningshelikopteret ferdig-bygd.

INNE I BOLIGKVARTERET er det meste likt. Lugarene er like trange, men de har fått flatskjermer. Kjøkkene er det samme som den gangen, men skal snart byttes ut. Endringen i messa handler først og fremst om menyen. Det er ikke lenger bløt-

Lars Helle
lars.helle@
aftenbladet.no

Statfjord B, lengst sør på Statfjord-feltet. A- og C-plattformene skimtes i bakgrunnen. FOTO: FREDRIK REFVEM

kake til frokost. Maten er fortsatt variert og god, men tilpasset et moderne norsk kosthold. Myten om de overdådige koldtbordene i Nordsjøen stemmer ikke lenger.

At det er litt malingslitt på trappegelendene, skyldes heller ikke tidens tann. Mens det for 30 år siden gikk litt sport i å ta både to og tre trinn i ett, enten vi skulle opp eller ned leiderne, er det nå obligatorisk å holde seg i gelenderet. Sikkerhet har alltid vært viktig, men regimet er enda tydeligere og innarbeidet nå.

Det som virkelig er nytt og overraskende, er derimot hvor robuste disse plattformene faktisk er. For det første er det enormt solide byggverk som har tålt det værharde livet veldig bra. For det andre har condeep-ene, med tilhørende plattformdekk og boligkvarterer, fått et mye lengre liv som olje- og gassproduserende fabrikker enn noen så for seg da feltet ble vedtatt utbygd på midten av 1970-tallet.

I TILLEGG TIL de robuste plattformene, skyldes dette selvfølgelig den økte utnyttelsesgraden på feltene, som gjør at vi får opp langt mer av

naturressursene enn noen trodde var mulig.

Statfjord B-plattformen ble koplet sammen i Vats og deretter slept ut i Nordsjøen sommeren 1981. Året deretter kom produksjonen i gang og på bare 11 måneder var investeringene på over 10 milliarder kroner inntjent. Siden har både investeringer og inntjeningen fortsatt i et tempo som gjør plattformene til ubestridte industrieventyr.

STATFJORD B har fått godkjenning til å holde det gående til 2031. Alt tyder på altså på at betongkolossene fra Gandsfjorden skal få feire 50-årsdagene sine i full drift.

DET BLE SELVSAGT flagget både i byen og på havnen da de berømte slepene skjedde. Vi stod i strandkanten og fulgte slepene, ikke bare fordi det var spektakulært, men også fordi vi forstod at dette ville snu opp ned på regionen vår. Derfor var det også et tilbakeslag da fundamentet til Sleipner-plattformen smuldret opp og sank i 1991, men en ny seier at et nytt understell ble bygd på rekordtid.

BETONGPLATTFORMENE ble på mange måter symbolene på Stavangers status som oljeby. De var viktige for byen den gangen, og er det fortsatt. Det er både i byggefasene og driftsfasene gammel jærsk arbeidsånd, kombinert med kreativitet og fornyingssevne, denne statusen er, ja, sementert.

Det er også derfor det er mulig å ha et «ekstra-ONS» i Stavanger seinere i måneden. Den gamle, tunge verftsindustrien er blitt så sammensveiset med alle de nye småleverandørene, at de trenger en egen arena for å hylle hverandre.

OG DE MÅ TENKE videre. For vi er så oljesmurte at vi ennå ikke er i stand til å stake ut nye kurs for hva vi skal leve av framover. I hyllesten og selvtilfredsheten over industrieventyret, må vi også ta oss tid til å erkjenne at dette også vil ha en ende, at det blir stadig spissere fronter mellom industri og miljøvern. Og betongkolosser vil vi aldri mer se i Gandsfjorden, iallfall ikke før brua er på plass.

Statfjord-feltet

- **Oppdaget** i 1974
- **Produksjonsstart** 1979 (Statfjord A)
- **Statfjord A** ble slept ut i 1978.
- **Statfjord B** ble slept ut i 1981.
- **Statfjord C** ble slept ut i 1984.
- **Betongunderstellene** («condeep-ene») ble støpt i Gandsfjorden.